

Vörös Zoltán – Tarrósy István: A Washington által közvetített Kongó–Ruanda egyezmény: Konfliktuskezelés az átalakuló világrendben ¹

Vezetői összefoglaló

- A harcok idén újra eszkalálódtak Kelet-Kongóban, amikor az M23 nevű lázadó csoport újfent jelentős előrenyomulást ért el a térségben.
- A két ország, a Kongói Demokratikus Köztársaság és Ruanda 2025. június 27-én kötött békemegállapodást az Egyesült Államokban, remélhetőleg lezárva a hosszú évek óta tartó harcokat.
- A szerződésen belül az ásványkincsek kiemelése miatt felmerült a gyanú, hogy a békekötés mögötti amerikai érdek inkább kapcsolódik a bányászathoz, semmint a regionális békéhez és prosperitáshoz.
- A korábbi értékalapú amerikai álláspontot felváltani látszik egy pragmatikusabb megközelítés, mely lehetőséget kínálhat az Egyesült Államoknak, hogy ellensúlyozza Kína és Oroszország befolyását a kontinensen.
- A szerződésben megtalálhatóak olyan logikai lyukak, melyek sok helyi lakost is aggodalommal töltenek el.
- Maga a kelet-kongói konfliktus eszkalálódása, illetve a megoldásra tett kísérletek jól mutatják az átalakuló világrend jellegzetességeit, a poszt-hegemón struktúra működését, ahol az Egyesült Államok továbbra is a legjelentősebb nemzetközi aktor, de érdekeit a korábbiaknál is nyilvánvalóbban gazdasági szempontok határozzák meg.
- Az elmúlt években Kína a legjelentősebb bányászati szereplővé vált Kongóban, az amerikaiak megjelenése felboríthatja ezt a status quo-t, rövid távú kínai érdekeket is sértve.

A globális világrend átalakulása számos helyi-regionális konfliktus felerősödésével, eszkalálódásával, vagy újbóli megjelenésével jár – a hegemon nélküli struktúrában ugyanis (több) lehetőség adódhat területi-etnikai (vagy egyéb jellegű) viták megoldására. A Kongói Demokratikus Köztársaság és Ruanda közötti konfliktus is egy régóta húzódó, de 2025 januárjában addig rég nem látott szintre eszkalálódó esemény – melyet 2025 nyarán az Egyesült Államok (és Katar) által közvetített békemegállapodás zárhat le sokak reményei szerint.

A megállapodás, nem csupán annak tartalma, hanem a közvetítő személye miatt is túlmutat a hagyományos békekötések logikáján, az ugyanis előre jelzi a poszt-hegemon, rend nélküli világrend logikáját és dinamikáját is. Láthatóvá válik, hogy az érték- és rend-alapú megközelítéseket miképpen váltja fel egy pragmatikusabb, a tranzakcionista kifejezéssel jól leírható gazdasági szemlélet, mely az amerikai érdekeket helyezi előtérbe.

Az elemzés célja, hogy ebben a kontextusban mutassa be a megállapodást, az Egyesült Államok változó megközelítését és a világrendre, a nagy- és regionális hatalmakra gyakorolt hatásokat.

1. A Kongó–Ruanda konfliktus háttere

A Kongói Demokratikus Köztársaság Afrika negyedik legnagyobb népességű országa, 110 millió fő körüli lakossággal, amelynek a medián életkora kevesebb, mint 16 év. Miközben

¹ Vörös Zoltán (Voros.Zoltan@uni-nke.hu) az NKE JLI Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Programjának tudományos főmunkatársa, a PTE BTK egyetemi docense; Tarrósy István (tarrasy.istvan@pte.hu) a PTE BTK egyetemi tanára, a PTE Afrika Kutatóközpont vezetője, a University of Florida CAME központjának külső tagja.

a kontinens egyik nyersanyagokban leggazdagabb területének tekinthető, az ország egyúttal a világ legszegényebbjai közé tartozik: a Focus Economics szerint² 2025-ben a tizedik legszegényebb. Az ásványkincsekért folyó verseny által táplált fegyveres konfliktusok az évek során tönkretették az amúgy is szegényes infrastruktúráját, valamint több millió ember halálát, és lakóhelyük elhagyását okozták. A konfliktusok meghatározó gócterülete a kelet-kongói térség, amely a kelet-afrikai Nagy-tavak makró régió része és rendkívül gazdag értékes ásványi anyagokban. Többek között a világ koltán termelésének 30 százalékát adja, amely a csúcstechnológiájú elektronikai eszközök gyártásához elengedhetetlen. A koltán mellett további nyersanyagok tartják fenn a térségi és a külső aktorok érdeklődését: ón, volfrám, tantálfém és arany készleteket lehet kibányászni a területen, gyakran kézi bányászattal. A bányászati szektorban is tetten érhető kiterjedt korrupció további hozzáadott problémaként jelenik meg.

A térség történetét mérvadó módon meghatározza az a konfliktusos örökség, amelyet az európai gyarmatosítás szereplői hagytak hátra. A „versenyfutás Afrikáért” (Scramble for Africa⁴) folyamat kezdetén, a 19. század végén ugyanis ezen hatalmak még bizonytalanok voltak azzal kapcsolatban, hogy mely etnikai csoportra támaszkodjanak gyarmati uralmuk kialakításában. A század végén először a németek kezébe

Ábra 1. A Kongói Demokratikus Köztársaság tartományai és a szomszédos államok³

került az akkori Ruanda és Burundi (Kinyarwanda és Kirundi) királyság Német Kelet-Afrika részeként, majd az első világháborút követően Ruanda-Urundi elnevezéssel népszövetségi mandátumterületté vált a nyugaton Belga-Kongót is kézben tartó Belgium vezetésével. A belgák 1925-től Ruanda-Urundit közigazgatási szempontból Belga-Kongóhoz csatolták, de míg Belga-Kongót Brüsszelből irányították, addig Ruanda-Urundit meghagyták a tuszi arisztokrácia kezében – közvetett hatalomgyakorlással. A belgák az 1950-es évek végétől folyamatosan cserélték le a tuszi főnököket hutu vezetőkre, „akik azonnal üldözni kezdték az előző klientúrát, hogy sajátjukat építsék ki.”⁵ Az 1994-es ruandai genocídium következményei – amelyet 1972 nyarán Burundi-

² FOCUS ECONOMICS: [Top 20 Poorest Countries in the World in 2025](#), Focus Economics, 2024.11.06. [online, 2025.07.05.]

³ WORLD ATLAS: [Provinces Map of Democratic Republic Of The Congo](#), World Atlas, n.d. [online, 2025.07.10.]

⁴ Thomas Pakenham ezt az időszakot 1876 és 1912 közé teszi, amely évek alatt a gyarmatosító európaiak gyarmati uralmuk kiépítésére koncentráltak. Lásd: PAKENHAM, Thomas: The Scramble for Africa. London: Abacus, 1991, p. xxvii. és TARRÓSY, István – VÖRÖS, Zoltán: Instabilitás és állami sérülékenység a Szahel-övezetben. Nemzet és Biztonság, 2024/3, p. 7.

⁵ T. HORVÁTH, Attila: [Ruanda '94: egy krízis történelmi háttere](#). Kül-Világ I/2. 2004. p. 12.

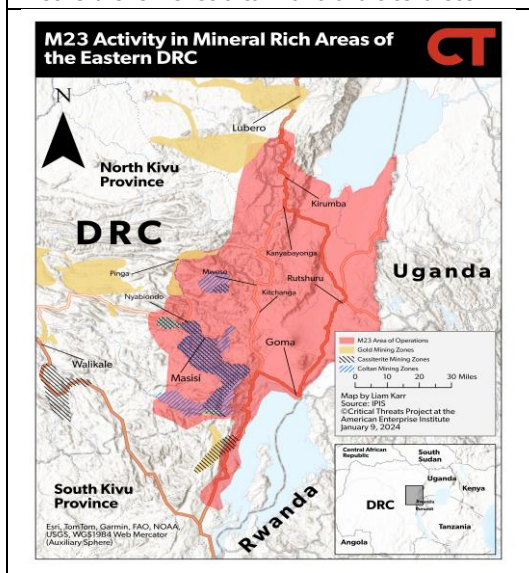
ban egy szintén véres, bár kisebb méretet öltő népiirtás előzött meg – között találunk számos menekült-hullámot, illetve ruandai katonai intervenciót. Mindezen folyamatok és események hosszan ható térségi dinamikái „a mai napig meghatározzák a kelet-kongói konfliktusok természetét.”⁶

A földrajzi értelemben Ruandával határos kelet-kongói Kivu régiót a nagyjából 2600 km-re dél-nyugatra található fővárosból, Kinshasából mindig is nehezen (ha egyáltalán) lehetett felügyelni, kontroll alatt tartani pedig szinte egyáltalán nem. Itt az 1960-as évek második felétől számos fegyveres csoport versengett egymással a földekért, illetve a központi hatóságokkal a hatalomért és a térségben rejlő potenciális nyersanyagvagyon feletti ellenőrzésért. A konstans instabilitás pusztító hatással volt a szomszédos országokra is – ez különösen az 1990-es években volt jellemző, amikor két hatalmas konfliktus, az úgynevezett „afrikai világháborúk” több millió ember halálát okozták.⁷

Az (észak-)kelet-kongói térségben az 1940-es évektől fokozatosan intenzívvé váló, majd Mobutu Sese Seko elnök által az 1960-as évek végétől felerősített etnikai feszültség az 1990-es évek kiéleződött interetnikai küzdelemmé fajult. A háttérben egyértelműen az ún. „őshonos” lakosság és még a belgák által betelepített ruandaiak közötti ellentét említendő, amelyet Mobutu azzal szított fel, hogy a kivui tuszi közösség segítségével szilárdította meg térségi hatalmát. Az 1994-es népiirtást követő „menekültáradattal [Kongóba, melyet akkor még Zairének hívtak] érkezett a ruandai tuszik elleni népiirtás hutu elkövetőinek nagy része is, akik Zairében akarták berendezni új katonai bázisukat, ahonnan gerillatámadásokat hajthatnak végre az új kigali kormány ellen.”⁹ Az első kongói háborúban, 1996 októberétől 1997 májusáig valójában eszkalálódott az 1994-es genocídium térségi destabilizáló hatása, melyhez jelentősen hozzájárult a Mobutu-diktatúra által véghezvitt „kleptokrácia”, amely a kongói társadalmat és gazdaságot teljesen megroppantotta, illetve az a „Kelet és Nyugat között egyensúlyozó nepotista uralom, ami végletesen elszegényítette az országot.”¹⁰ A Ruanda által vezetett anti-Mobutu koalícióban Uganda, Burundi, Angola és Eritrea is részt vett és a puccsal megdöntött hatalmat Laurent-Désiré Kabila ragadta magához. A második kongói háború pedig azért tört ki, mert Kabila az addigi ruandai és ugandai támogatói ellen fordult; ezen „afrikai világháború” hozadéka minimum 3 millió halott, 2 millió menekült volt, és a háttérben természetesen ott találjuk ismét a konfliktus-nyersanyagokat.

A harcok idén újra eszkalálódtak, amikor az M23 nevű lázadó csoport újfent jelentős előrenyomulást ért el a kelet-kongói régióban. Az M23 (March 23 Movement) mozgalom 2012-ben alakult meg, új tuszi lázadó tömörülésként, és hathatós ugandai és ruandai támogatással gyorsan erőre kapott. Kezdetől fogva az M23 követelései között szerepelt a „kinshasai kormány távozása, a kongói tuszik ellen irányuló diszkrimináció megszüntetése, és az

Ábra 2. Az M23 2025-ös akciói által érintett, illetve a szervezet által kontrollált területek⁸

⁶ BIEDERMANN, Zsuzsánna: Genocídium és destabilizáció az afrikai Nagy Tavak régióban. A konfliktusok gazdasági vetülete. Pécs: Publikon. 2015, p. 125.

⁷ ZANE, Damian – CHIBELUSHI, Wedaeli: [What's the fighting in DR Congo all about?](#), BBC, 2025.07.01. [online, 2025.07.06.]

⁸ KARR, Liam: [Africa File Special Edition: M23 March Threatens Expanded Conflict in DR Congo and Regional War in the Great Lakes](#), Institute for the Study of War, 2025.01.31. [online, 2025.07.15.]

⁹ BIEDERMANN, Zsuzsánna: Genocídium és destabilizáció az afrikai Nagy Tavak régióban. A konfliktusok gazdasági vetülete. Pécs: Publikon. 2015, pp. 128-129.

¹⁰ BÚR, Gábor: A szubszaharai Afrika története. 1914–1991. Budapest: Kossuth Kiadó, 2011. p. 118.

örök követelés, a volt és újabb integráción átesők leendő beosztása a kormányhadseregben.”¹¹ Az M23 nem először foglalta el Kivu stratégiaiilag fontos városait, ugyanis a 2025. januári akciók előzménye volt Goma elfoglalása 2012 novemberében – a központi kormány mit sem tudott tenni ellene, ahogyan az ENSZ misszió (MONUSCO) is tétlenül szemlélődött. Az idén január végi események Goma újbóli elfoglalását, délen pedig Bukavu bevételét eredményezték.

Az M23 célja alapvetően a tuszi etnikum védelme Kelet-Kongóban, elsősorban azokkal a milíciákkal szemben (mint például a Demokratikus Erők Ruanda Felszabadításáért, FDLR), melyeket Kinshasa támogat.

2. Megbukott kísérletek a megoldásra

A kelet-kongói helyzet megoldására már korábban is számos kezdeményezés létrejött, melyek ugyanakkor nem tudták sikerrel megoldani a konfliktust, érdekeltté tenni a feleket a párbeszéd folytatásában, fenntartásában. A 2025 júniusában megkötött szerződés azonban nem légtérben történt és a szerződés nem csupán szellemiségében, de szövegében is visszautal az egyik korábbi kezdeményezésre, a Luandai Folyamatra (Luanda Process) és utal az Afrikai Unió és az ENSZ szerepére is, noha az utóbbi esetben elsősorban a kongói békemisszió, a MONUSCO kerül említésre.

A MONUSCO 2010. július 1-jén vette át a korábbi ENSZ-békefenntartó misszió, az ENSZ Kongói Demokratikus Köztársaságban 1999 óta működő missziója (MONUC) feladatait. Ez a Biztonsági Tanács 2010. május 28-i 1925. számú határozatának¹² megfelelően történt, hogy tükrözze az országban bekövetkezett változásokat. Az új misszió felhatalmazást kapott arra, hogy minden szükséges eszközt felhasználjon mandátumának végrehajtásához, amely többek között a fizikai erőszak közvetlen veszélyének kitett civilek, humanitárius segélyszolgálatban dolgozók és emberi jogi aktivisták védelmét, valamint a Kongói Demokratikus Köztársaság kormányának stabilizációs és békefenntartó erőfeszítéseinek támogatását foglalja magában.¹³

Az Afrikai Unió (AU) támogatója volt a közeledési kísérleteknek, igyekezett diplomáciai súlyából fakadóan megoldási utakat találni és javasolni. A Luandai és a Nairobi folyamatot is támogatta az AU (bár hivatalosan a Luandai-t kezdeményezte) – a megoldási kísérleteket ugyanakkor gyengítette, hogy a szervezet mögött nem állt és nem áll hiteles kikényszerítő mechanizmus, így bár felhívta a felek figyelmét a konfliktus megoldásának jelentősége mellett a szuverenitás fontosságára¹⁴, nem sikerült megoldást tenni a konfliktus végére.

A Nairobi Folyamat¹⁵ 2022 áprilisában kezdődött, elsősorban a Kelet-afrikai Közösség (EAC) mint regionális integráció és kimondottan Kenya szerepvállalásával. A Nairobiban zajló egyeztetéseket követően az EAC egy katonai kontingenst is küldött Kelet-Kongóba az év végén, a katonák azonban szűk egy évvel később hátrahagyták az országot. A folyamatot kettős kritika érte: az EAC kezdetekben nem vonta be az egyeztetésekbe az M23-at, a helyszínen pedig az a vád érte a katonákat, hogy nem vették fel a harcot az M23-mal szemben.¹⁶

¹¹ NAGY, Sándor: Aktív fegyveres csoportok a Kongói Demokratikus Köztársaságban. In: KISS, Álmós Péter (szerk.): Afrikai terrorista- és szakadárszervezetek. Budapest: HVTK-NKE, 2015. pp. 415-416.

¹² UN: [Resolution 1925 \(2010\) / adopted by the Security Council at its 6324th meeting, on 28 May 2010](#), United Nations, 2010. [online, 2025.07.15.]

¹³ UN PEACEKEEPING: [MONUSCO Fact sheet](#), UN Peacekeeping, n.a. [online, 2025.07.05.]

¹⁴ AFRICAN UNION: [Communiqué of the 1261st Meeting of the Peace and Security Council, held on 14 February 2025 at the level of Heads of State and Government, on the situation in eastern Democratic Republic of the Congo \(DRC\)](#). Peace AU, 2025.02.18. [online, 2025.07.05.]

¹⁵ EAC: [The EAC-LED Nairobi Process on Restoration of Peace and Security in Eastern DRC](#), East African Community, n.a. [online, 2025.07.15.]

¹⁶ FRANCE24: [East African regional force starts withdrawing from DRC](#), France24, 2023.12.03. [online, 2025.07.05.]

A Luandai Folyamat¹⁷ időben nem távol a Nairobi Folyamattól, 2022 nyarán kezdődött, angolai felajánlással – itt a Dél-afrikai Fejlesztési Közösséggel (SADC) a háttérben. Fő célja a két fél közötti feszültségek csökkentése és egy útiterv volt a felek számára a béke eléréséhez. Az itteni tárgyalások is kudarcba fulladtak, de 2024-ben újra erőre kaptak és végül elkészült egy terv, melyet több fordulóban egyeztettek a felek. Ez a terv végül helyet kapott a most megkötött szerződésben, annak első mellékleteként.

Bár számuk a 21. századra markánsan lecsökkent, az afrikai fegyveres konfliktusok nem szűntek meg a kontinensen. A 20. század végére valamennyi afrikai ország függetlenné vált és újfajta együttműködésük az AU keretében figyelmet szentel a saját afrikai megoldások megfogalmazására és megadására („African solutions to African problems”). Amíg az Afrikai Egységszervezet (OUA) az egymás belügyeibe való beavatkozás tilalmát (non-interference) részesítette előnyben, addig az AU a tétlenkedés ellen lép fel (non-indifference).¹⁸

Az egyik olyan terület, ahol tehát „Afrika önellátásra törekedett, a béke és a biztonság. Az AU nemcsak jogi keretet fogadott el ennek megvalósítására, hanem intézményeket is létrehozott és mechanizmusokat is bevezetett a regionális békét és biztonságot fenyegető veszélyekre való reagálás érdekében.”¹⁹ A további politikai akarát és kapacitásfejlesztések elkerülhetetlenek az elkövetkező években annak érdekében, hogy az AU, Afrika maga képessé váljon saját térségi konfliktusainak rendezésére, és hogy ne a külső szereplőknek legyen továbbra is kitéve egy-egy „peace deal” tető alá hozásában.

3. Az Egyesült Államok változó Afrika-politikája

A kínaiak rendkívül sikeres Afrika-politikájával ellentétben, amelyet az ázsiaiak az 1990-es évek óta határozott lépésekkel építettek és folyamatosan finomhangoltak, ugyanazon évtized nagy részében az Egyesült Államok Afrika irányában egyfajta „elhanyagoló politikát folytatott.”²⁰ Ez a 9/11-es terrortámadással változott meg, amely egyúttal „szükségessé tette [...] a közel-keleti olaj alternatívájának megtalálását, amely az úgynevezett muszlim fundamentalizmus miatt potenciális veszélynek volt kitéve.”²¹ Bill Clinton első elnöki ciklusának kezdetétől Afrika „fontossá” vált az Egyesült Államok számára – hogy pontosan mennyire, milyen mértékben és mely területeken, arról sok szakértő különbözőképpen vélekedett. Gondolhatunk például az USFORSOM (United States Forces, Somalia) különleges katonai egységre, amelyet az ENSZ szomáliai művelete (UNOSOM II) támogatására hoztak létre. Számos eredményes akció ellenére, az 1993. október 3-4-én Mogadishuban bekövetkezett incidens okán – amelyre amerikai körökben úgy hivatkoznak, mint a vietnami háború óta az egyik legvéresebb és leghevesebb városi tűzharc – Clinton elnök 1994 március végén kivonta az USA csapatait Szomáliából.²² Minden bizonnyal e fiaskó után az Egyesült Államok valójában nem vett részt az 1994 áprilisában végbement ruandai genocídium mielőbbi megfékezésében. Gazdasági téren viszont Clinton alapvető változást hozott az Egyesült Államok szubszaharai Afrika-politi-

¹⁷ KALEMBE, Josephine: [What has the Luanda peace process achieved?](#) *The Great Lakes Eye*, 2024.12.24. [online, 2025.07.15.]

¹⁸ KASAJIA, Phillip Apuuli: The African Union (AU), the Libya Crisis and the notion of 'African solutions to African problems'. *Journal of Contemporary African Studies*, 31(1), 2013, pp. 117-138.

¹⁹ MARSAI, Viktor: [Csodás barátságok kezdete. A kelet-afrikai regionális biztonsági komplexum átalakulása a 21. században](#). *Afrika Tanulmányok / Hungarian Journal of African Studies*, 13(1-2), pp. 75-100.

²⁰ CARMODY, Pdraig R. – OWUSU, Francis Y.: Competing hegemony? Chinese versus American geo-economic strategies in Africa. *Political Geography*, 26(5), 2007. pp. 504-524.

²¹ NUGENT, Paul: *Africa Since Independence. A Comparative History*. Houndmills – New York: Palgrave Macmillan, 2004. p. 433.

²² Amerikai körökben a szomáliai incidens révén terjedt el a „kúszó misszió” (mission creep) kifejezés, melynek lényege, hogy egy-egy katonai misszió könnyen célvesztetté válhat, végeláthatatlanná téve jelenlétét. Ennek megfelelően a (felelősségteljes) amerikai vezetők mindig gondolkodnak „kilépési stratégián” (exit strategy), amelynek hiányát később Irakban (2003-2011) és Afganisztánban (2001-2021) is érezhették. Lásd: FRENCH, Peter A.: 'Mission Creep'. In: FRENCH, Peter A. (szerk.): *War and Moral Dissonance*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 293-334.

kájában, amikor 2000. május 18-án aláírta az Afrikai Növekedésről és Lehetőségekről (AGOA) szóló törvényt. Az AGOA célja az volt, hogy támogassa a demokratikus kormányzás és a gazdasági fejlődés irányába mutató afrikai erőfeszítéseket, egyúttal ösztönözze a könnyűipari termelést a kontinensen, hozzájárulva ezzel a munkahelyteremtéshez, a szegénység csökkentéséhez és a nagyobb mértékű iparosodáshoz.²³ A program az arra jogosult szubszaharai afrikai országok számára több mint 1800 termék relációjában biztosított vámmentes hozzáférést az amerikai piacra, de mindezt szigorú feltételekhez és szigorú jogosultsági követelményekhez kötötte. A részt vevő országoknak piacgazdaságot, jogállamiságot, politikai pluralizmust, korrupcióellenes küzdelmet és a tisztességes eljáráshoz való jogot kellett vállalniuk, illetve folyamatos előrelépést kellett elérniük ezek megvalósítása terén.²⁴

„George W. Bush elnök 2000-ben lépett hivatalba, anélkül, hogy különösebb érdeklődést tanúsított volna Afrika iránt, és minden bizonnyal anélkül, hogy meggyőződése lett volna arról, hogy a régió fontos az Egyesült Államok számára. Kapcsolatai az evangélikál keresztény bázissal, valamint a kongresszus és az Afrika-párti aktivisták nyomása arra készítette, hogy reagáljon a dél-szudáni helyzetre és az AIDS-váltságra, és növelje a régió számára nyújtott segélyeket. De a politikai realizmus diktátuma, amely mindig is alábecsülte Afrika jelentőségét az Egyesült Államok külpolitikájában, továbbra is korlátozta az USA szerepvállalását a régióban.”²⁵ Több kritikai hang rámutatott arra, hogy eközben a neokonzervatív gondolkodásmód által inspirált terrorizmus elleni globális háború és az olajimporttal kapcsolatos önérdékű aggodalmak veszélyeztették egy méltányosabb és igazságosabb Afrika-politika megvalósítására irányuló erőfeszítéseket.

Barack Obama 2009-ben meggyőző beszédet tartott a ghánai parlamentben és ígérte, hogy az USA minden afrikai lépésnél, amely Afrika saját fejlődéséről szól, ott lesz, mint „partner és barát,”²⁶ „új alapokra látszott helyezni az USA–Afrika kapcsolatokat.”²⁷ Bár számos ígéretes programot is elindított, mint például a Fiatalfrikai Vezetők Kezdeményezése (YALI)²⁸ 2010-ben, vagy a Power Africa Kezdeményezés²⁹ 2013-ban, ezek nem haladtak előre, így a retorika és a politikai színjáték mellett semmilyen érdemi előrelépés nem történt, ami az Obama-kormányzatot pusztán ígéretgővé tette, akit nem támogattak valódi cselekedetek.³⁰ Az USA meglehetősen megkésve, 2012. június 14-én publikálta a szubszaharai Afrikával kapcsolatos amerikai stratégiáról szóló hatoldalas dokumentumot (tehát nem az egész afrikai kontinensre vonatkozó stratégiát).³¹

A 2013. május 23-án a Nemzetvédelmi Egyetemen (National Defense University) tartott beszédében Obama elnök kiemelte, hogy a külföldi segélyeket az Egyesült Államokban gyakorlatilag mindenki „az egyik legkevésbé népszerű kiadásnak” tekinti – annak ellenére, hogy azok akkor sem haladták meg a szövetségi költségvetés 1 százalékát. Obama elnök egyértelműen kijelentette, hogy „a külföldi segélyeket nem lehet jótékonyagnak tekinteni. Alapvető fontosságú nemzetbiztonságunk szempontjából, és alapvető fontosságú minden ésszerű hosszú távú stratégia szempontjából [és ezért] stratégiánk részét kell képeznie.”³²

²³ SCHNEIDMAN, Witney - LEWIS, Zenia: [The African Growth and Opportunity Act \(AGOA\): Looking Back, Looking Forward](#), *Brookings*, 2012.06.05. [online, 2025.07.05.]

²⁴ MARSÁI, Viktor: From the Periphery to the Periphery: the Prospects for Change in US Africa Policy. *Perspectives on Global Development and Technology*, 2025/24, p. 255.

²⁵ COPSON, Raymond W.: *The United States in Africa. Bush Policy and Beyond*. London – New York: Zed Books, 2007. p. 16.

²⁶ THE WHITE HOUSE: [Remarks by the President to the Ghanaian Parliament](#), *The White House*, 2009.07.11. [online, 2025.07.05.]

²⁷ MARSÁI, Viktor – SZIJJ, Dóra: Az Egyesült Államok Afrika-politikája az Obama-adminisztráció alatt, *Szakmai Szemle*, 2012/3-4. pp. 87-112.

²⁸ US Department of State: [President's Young African Leaders Initiative](#), *US Department of State*, n.a. [online, 2025.07.15.]

²⁹ THE WHITE HOUSE: [Fact Sheet: Power Africa](#), *The White House*, 2015.07.25. [online, 2025.07.15.]

³⁰ TARRÓSY, István: [U.S.-Africa Leaders Summit From A Trans-Atlantic-European View](#), *AFKInsider*, 2014.07.31. [online, 2025.07.05.]

³¹ THE WHITE HOUSE: [U.S. Strategy Toward Sub-Saharan Africa](#), *The White House*, 2012.06. [online, 2025.07.05.]

³² THE WHITE HOUSE: [Remarks by the President at the National Defense University](#), *The White House*, 2013.05.23. [online, 2025.07.05.]

Ezért minden amerikai szerepvállalásnak az afrikai kontinensen a nemzetbiztonságot kell szolgálnia, és egyúttal elő kell mozdítania azokat a globális értékeket, amelyekben Amerika hisz – olvashattuk ekkor.

Az amerikai diplomácia 2014-ig nem terjesztette ki tevékenységét az afrikaiakkal folytatott magas szintű csúcstalálkozókra. Ez éles ellentétben állt Kína megközelítésével, amely 2000 óta háromévente megrendezi a Kína–Afrika Együttműködési Fórumot (FOCAC). Barack Obama 2014. augusztus 5-6. között 47 afrikai ország vezetőit fogadta egy mérföldkőnek számító csúcstalálkozón, az Egyesült Államok–Afrika vezetői csúcsertekezletén Washingtonban. Ennek folytatására azonban csak Biden elnök hivatali ideje alatt, nyolc évvel később, 2022. december 13-15. között került sor. „Óvatosnak kell lennünk [azonban] azon kijelentés kapcsán, hogy az Egyesült Államok ‘le van maradva’ globális (vetély)társai mögött: egyrészt a csúcstalálkozók rendszerétől függetlenül az amerikai diplomácia az ezredfordulótól kezdve jelentősen fokozta tevékenységét az afrikai kontinensen, másrészt a Washington rendelkezésére álló kormányzati és gazdasági erőforrások – politikai akarat esetén – hamar képesek lehetnek ledolgozni ezt a hátrányt.”³³

A második washingtoni Afrika-csúcsot megelőzte az USA új szubszaharai afrikai stratégiájának közzététele. Ez a stratégia igyekezett új elképzelést megfogalmazni arról, hogy hogyan, kivel és milyen területeken tart fenn kapcsolatokat az USA Afrika-szerte. Üdvözölte és megerősítette az afrikai aktorok szerepvállalásának fontosságát, és aláhúzta az afrikai ágensszerep további erősödésének lényegét. Többek között elismerte a régió fiataljait a vállalkozói szellem és az innováció motorjaként, és hangsúlyozta az amerikai és az afrikai népek közötti tartós és történelmi kötelezettségeket.³⁴ A 21. századi amerikai Afrika-politika a Biden-kormányzat szerint arról kell, hogy szóljon, hogy „az Egyesült Államoknak újra kell alapoznia kapcsolatait afrikai partnereivel, meg kell hallgatnia a különböző helyi véleményeket, és ki kell bővítenie az együttműködés körét, hogy előmozdítsa stratégiai céljait az afrikaiak és az amerikaiak javára egyaránt.”³⁵

Donald Trump első elnöksége idején, 2018 év végén olyan Afrika-politikát indított útjára, amely egyrészt elsőbbséget, másrészt partnerséget célzott meg a kontinensen – ezzel részben folytatva az amerikaiak partnerségre irányuló erőfeszítéseit, de kiemelten az amerikai üzleti tevékenységek előmozdítására fókuszálva. John Bolton, 2018-19 közötti nemzetbiztonsági főtanácsadó egy beszédében megadta az alaphangot a kormányzat számára, amikor felszólította az afrikai kormányokat, hogy kereskedelmi, biztonsági és politikai kapcsolataikban az Egyesült Államokat válasszák Kína és Oroszország helyett.³⁶

Biden elnöksége alatt is történt egyfajta előrelépés, elsősorban egy, a kínai BRI-ra (Övezet és Út Kezdeményezés)³⁷ adott válasz formájában: a terv egy gazdasági folyosó, mely összeköti Zambia északkeleti, nyersanyagokban gazdag részét az Atlanti-óceán partján fekvő angolai Lobito kikötővel. A Lobito-folyosó néven futó terv mögött Washington mellett a G7-ek, az EU és az Afrikai Fejlesztési Bank is megtalálható.³⁸

³³ MARSAI, Viktor: [Az első USA–Afrika-csúcstalálkozó értékelése](#). Nemzet és Biztonság, 2014/5. pp. 3-14.

³⁴ THE WHITE HOUSE: [U.S. Strategy Toward Sub-Saharan Africa](#), The White House, 2022.08. [online, 2025.07.05.]

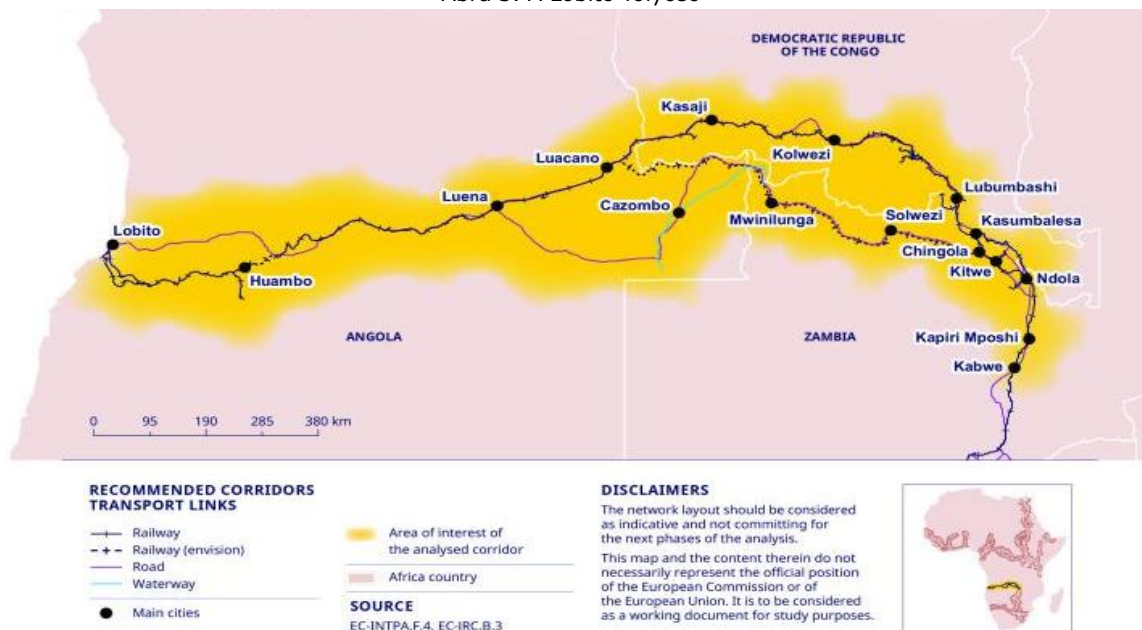
³⁵ THE WHITE HOUSE: [U.S. Strategy Toward Sub-Saharan Africa](#), The White House, 2022.08. [online, 2025.07.05.]

³⁶ SCHNEIDMAN, Witney – SIGNÉ, Landry: [The Trump administration's Africa strategy: Primacy or partnership? Brookings Commentary](#), Brookings, 2018.12.20. [online, 2025.07.05.]

³⁷ ESZTERHAI, Viktor: Az Új Selyemút terv. Eszmélet, 2016, 109. pp. 116-200

³⁸ FILLINGHAM, Zachary: [The Lobito Corridor: Washington's Answer to Belt and Road in Africa](#), Geopolitical Monitor, 2024.11.13. [online, 2025.07.15.]

Ábra 3. A Lobito-folyosó³⁹

Láthatóan a második Trump-adminisztráció Afrika-politikáját továbbra is a biztonsági kérdések határozzák meg, melynek háttérében az áll, hogy a kontinens több régiója, köztük a Száhel és Kelet-Afrika makró régiója, továbbra is a terrorizmus gócpont-zónái („hotspotjai”). Trump második kormányzata számára a terroristák elleni küzdelem a fontos – különösen azokkal szembeni fellépés, akik támadást intézhetnek az Egyesült Államok ellen. „A dzsihádisták erőszak fő forrásait jelentő törékeny régiók esetében az Egyesült Államok válasza pusztán katonai jellegűre korlátozódik, és most azt is megpróbálja, hogy ennek nagy részét az afrikai államok vállára hárítsa.”⁴⁰

4. Az egyezmény és körülményei

A Kongói Demokratikus Köztársaság és Ruanda 2025. június 27-én kötött békemegállapodást az Egyesült Államokban, remélhetőleg lezárva a hosszú évek óta tartó harcokat. A két külügyminiszter által aláírt dokumentumot, a háttérben Katar támogatásával, Washington hozta tető alá. A megállapodás értelmében a felek 30 napon belül közös biztonsági koordinációs mechanizmust, 3 hónappal később pedig regionális gazdasági integrációs keretrendszert kell, hogy felállítsanak.⁴¹ Miközben a biztonsági mechanizmus célja működési eljárások és jelentési mechanizmusok létrehozása az átláthatóság érdekében, addig a gazdasági integrációs keretrendszer egy olyan struktúra, amely a már fennálló gazdasági integrációs struktúrákra (AfCFTA, ICGLR, COMESA, EAC) építve elsősorban a gazdasági kapcsolatok, illetve az ásványkincsekre fókuszáló gazdasági kapcsolatok kiépítését emeli ki. „A felek ezt a keretrendszert fogják használni a kritikus regionális ásványkincs-ellátási láncokból származó külföldi kereskedelem és befektetések bővítésére, valamint a nagyobb átláthatóság bevezetésére, amely biztosítja, hogy az illegális gazdasági megoldások

³⁹ EC: [Connecting the Democratic Republic of the Congo, Zambia, and Angola to Global Markets through the Lobito Corridor](#), European Commission, 2023.10.24. [online, 2025.07.15.]

⁴⁰ MELLY, Paul: [How Trump's Africa-strategy may become a double-edged sword](#), BBC, 2025.06.14. [online, 2025.07.05.]

⁴¹ US Department of State: [Peace Agreement Between the Democratic Republic of the Congo and the Republic of Rwanda](#), US Department of State, 2025.06.27. [online, 2025.07.05.]

blokkolva legyenek, és mindkét fél – különösen a régió lakossága – szélesebb körben részesüljön az adott régió természeti erőforrásaiból a kölcsönösen előnyös partnerségek és befektetési lehetőségek révén.”⁴²

A megközelítés és az ásványkincsek ilyen szintű kiemelése miatt merült fel a gyanú, hogy a békekötés mögötti amerikai érdek inkább kapcsolódik a bányászathoz, semmint a regionális békéhez és prosperitáshoz. E feltevést tovább erősíti, hogy már 2025 márciusában felmerült a kongói javaslat az amerikai kitermelési jogokról, melyek kapcsán a kongói elnök abban bízott, hogy Washington ezáltal érdekeltté válhat a konfliktus megoldásában. A tárgyalás tényét tavasszal az amerikai külügyminisztérium is megerősítette,⁴³ így legalább annyi bizonyos, hogy a bányászat jelentős szerepet játszott az egyeztetésekben.

A kérdés a szerződés megkötése után az, hogy a korábbi, nem kifejezetten sikeres egyeztetéseket követően most sikerült-e fenntartható és stabil békemegállapodást kötni. Bizonyos tekintetben túl korai lenne a szerződés bukását vizionálni, egyelőre a felek további egyeztetésekben állapodtak meg. A szerződésben ugyanakkor megtalálhatóak olyan logikai lyukak, melyek sok helyi lakost is aggodalommal töltenek el:⁴⁴

- A szerződést a két állam külügyi képviselője írta alá, a dokumentum ugyanakkor a DRC és az M23 szervezet közötti egyeztetésekre épít – amely abban a tekintetben érdekes, hogy Ruanda soha nem ismerte be az M23 direkt támogatását – noha erről állítólagosan már ENSZ-jelentések is léteznek.⁴⁵ Ennek a továbbiakban még lesz jelentősége, mert az M23 ki is emelte, nem tartják maguk részéről kötelező érvényűnek a Kongó és Ruanda között megkötött szerződés(ek)e)t.⁴⁶
- A területi integritásról szóló alpontban a Luandai Folyamat eredményeképpen létrejött tervet felhasználva (1.i.) Ruanda vállalja, hogy leszereli erőit és felmondja a védelmi intézkedéseket, de érdekes módon ebben a pontban pedig az M23 nem kerül említésre. A szerződés ezen részének szintén a Luandai Folyamaton alapuló második pontja (1.ii.) megnevezi a hutu FDLR-t, melynek támogatásával viszont Kongónak kell felhagynia. Látszólagosan tehát mindkét fél fel kell, hogy hagyjon azon tevékenységével, mely a másik fél területi integritása ellen irányul, az M23 szervezet és a ruandai állam viszonya ugyanakkor nem kerül kibontásra a szerződésben, mely félreértésekre adhat lehetőséget a jövőben. Ezt próbálja kezelni a szerződés második pontjának első alpontja (2.i.), mely kimondja, „a Felek azonnal és feltétel nélkül megszüntetik minden állami támogatásukat a nem állami fegyveres csoportok számára, kivéve, ha ez szükséges a Jelen Megállapodás végrehajtásának elősegítéséhez.”⁴⁷
- Végül fontos probléma, hogy bár a Szerződés határidőt szab a biztonsági és gazdasági mechanizmusok létrehozásához, nem ad meg időkereteket az M23 katonáinak kivonulására.

⁴² US Department of State: [Peace Agreement Between the Democratic Republic of the Congo and the Republic of Rwanda](#), *US Department of State*, 2025.06.27. [online, 2025.07.05.]

⁴³ US Department of State: [Digital Press Briefing: Senior Advisor for Africa Massad Boulos and Deputy Assistant Secretary for African Affairs Corina Sanders](#), *US Department of State*, 2025.04.17. [online, 2025.07.10.] ; RICH, David: [Trump to DR Congo's rescue? What we know about a proposed US-Congolese mining deal](#), *France24*, 2025.03.13. [online, 2025.07.05.]

⁴⁴ WANNENBURG, Gershwin: [Turning point or pointless turn: Will DR Congo-Rwanda deal bring peace?](#), *Al Jazeera*, 2025.07.01. [online, 2025.07.05.]

⁴⁵ NICHOLS, Michelle: [Exclusive: Rwanda exercises command and control over M23 rebels, say UN experts](#), *Reuters*, 2025.07.02. [online, 2025.07.05.]

⁴⁶ NEWUH, Mimi Mefo: [DR Congo-Rwanda peace deal met with skepticism](#), *DW*, 2025.07.04. [online, 2025.07.05.]

⁴⁷ US Department of State: [Peace Agreement Between the Democratic Republic of the Congo and the Republic of Rwanda](#), *US Department of State*, 2025.06.27. [online, 2025.07.05.]

Marco Rubio amerikai külügyminiszter jelezte, hogy újabb körös elnöki egyeztetésre kerül majd sor Washingtonban a folyamat protokoll szerinti lezárására⁴⁸, a háttérben operatív feladatok vállaló Katar pedig Kongó és az M23 közötti direkt egyeztetéseket szervezi – bár ezekről egyelőre szinte semmilyen információ nem szivárgott ki a nyilvánosság felé.⁴⁹

A hírek szerint a helyszínen a harcok egyelőre tovább folynak⁵⁰, így ezek a kérdések és logikai hiányosságok további egyeztetésre várnak a felek között. Annyi biztos, hogy az M23 véleménye szerint a washingtoni szerződés nem kezelte a problémákat és nem gondoskodik azokról a közösségekről, melyeket ők a kongói kormánytól és általuk támogatott milíciáktól igyekeznek megvédeni.⁵¹ A helyzetet tovább árnyalja, hogy maga Paul Kagame ruandai elnök sem túl optimista a szerződést illetően.⁵²

5. A kínai érdekek visszaszorulása?

Bár a szerződés létrehozásában még csak közvetítőként sem vállalt szerepet a Kínai Népköztársaság, mindenképp meg kell említsük az elmúlt években az afrikai kontinens egyik legjelentősebb külső szereplőjévé váló államot. Kína egész Afrikára kiterjedő szerepének bemutatására az elemzés nem vállalkozhat, de dióhéjban érdemes megemlíteni, hogy az ország már több mint másfél évtizede Afrika legnagyobb kereskedelmi partnere, mindezek mellett az egyik legjelentősebb hitelező és befektető is.⁵³ Peking az egész kontinensen jelen van, sokszínű szerepe kapcsán ugyanakkor a nyersanyag-bányászatot kell kiemelnünk – főleg Kongó, a nyersanyagokban egyik leggazdagabb afrikai ország kapcsán. Bár a kínai-kongói kapcsolatok, sok egyéb afrikai országhoz hasonlóan az 1960-as években a dekolonizációs folyamatokkal megindultak, igazi áttörésre egészen Joseph Kabila elnökségéig⁵⁴ kellett várni: nyugati források hiányában Kabila a 2011-es választásokra készülve Kína felé kezdett közeledni, látva Peking kiemelkedő angolai szerepvállalását és olyan megállapodást kötött, mely réz és kobalt bányászati lehetőségeket biztosított kínai cégek számára.⁵⁵ Joseph Kabila már 2006-ban, első elnöki ciklusának kezdetén így nyilatkozott: „Számomra Kongó a holnap Kínája, és 2011-ig az ázsiai országok, az úgynevezett „sárkányok” lesznek a példaképeim.”⁵⁶

Az elmúlt két évtizedben Kína a legdominánsabb bányászati szereplővé vált Kongóban. Ezzel egyidőben Peking katonai továbbképzést nyújtott a kongói katonáknak, valamint biztonsági segítséget kínált a térségben lévő kínai vállalatoknak.⁵⁷ Kína ugyan nem avatkozik be közvetlenül az afrikai válságokba, de

⁴⁸ US Department of State: [Secretary of State Marco Rubio at the Signing of the DRC-Rwanda Peace Agreement](#), *US Department of State*, 2025.06.27. [online, 2025.07.05.]

⁴⁹ MONITOR: [Congo, M23 rebels plan return to Qatar talks amid Trump pressure](#), *Monitor.co.ug*, 2025.07.04. [online, 2025.07.05.]

⁵⁰ ÉLYSÉE, Malaika: [Fragile peace in Eastern DRC as M23 reacts cautiously to Kinshasa-Kigali accord](#), *Africa News*, 2025.07.04. [online, 2025.07.05.]

⁵¹ NEWUH, Mimi Mefo: [DR Congo-Rwanda peace deal met with skepticism](#), *DW*, 2025.07.04. [online, 2025.07.05.]

⁵² Al Jazeera: [Rwanda president unsure if DRC peace deal will hold, warns against 'tricks'](#), *Al Jazeera*, 2025.07.04. [online, 2025.07.05.]

⁵³ ZHANG, Yiyi: [China remains Africa's top trade partner for 16th year, cooperation in various areas continues to expand: official](#), *Global Times*, May 21, 2025. [online, 2025.07.10.]; Továbbá a sino-afrikai reláció nagyobb afro-ázsiai kontextusban történő értelmezéséhez ad támpontokat: TARRÓSY, István: *Afro-ázsiai dinamikák: tanulmányok ázsiai államok afrikai szerepvállalásairól*, Publikon Kiadó, Pécs, 2016.

⁵⁴ Joseph Kabila Laurent-Désiré Kabila fia, aki az édesapja elleni sikeres merényletet követően vette át a hatalmat, lezárta a második kongói háborút és 2006-ban és 2011-ben választásokon keresztül szilárdította meg hatalmát.

⁵⁵ SHIRAMBERE, Philippe Tunamsifu: *The Democratic Republic of the Congo - China's Deals on Construction of Roads in Exchange of Mines*, *Afrika Focus*, 33(2), pp. 79-94.

⁵⁶ MARSAUD, Olivia: [Les chantiers de Kabila](#), *rfi*, 2006.05.12. [online, 2025.07.15.]

⁵⁷ BOCIAGA, Robert: [Minerals and China's Military Assistance in the DR Congo](#), *The Diplomat*, 2022.10.31. [online, 2025.07.15.]

jelentősen hozzájárul az ENSZ békefenntartó műveleteihez. Az elmúlt években több pénzt ad a békefenntartás költségvetéséhez és több személyzetet küld a békefenntartó műveletekbe, mint bármelyik másik állandó tagja a Biztonsági Tanácsnak.⁵⁸

A térségben zajló konfliktus elsősorban a bányászati szektorban dolgozó kínai cégek miatt kiemelten fontos Peking számára is – a megoldásban ugyanakkor a kínai diplomácia a Kongóban betöltött súlya ellenére nem kapott szerepet.

6. Az egyezmény jelentősége az átalakuló világrendben

Az Afrika irányába (is) fenntartott, korábbi értékalapú amerikai álláspontot felváltani látszik a tranzakciós, tranzakcionalista⁵⁹ megközelítés. Ez a megközelítés ugyanakkor nem csupán a gazdasági érdekek elsődlegességét hangsúlyozza, hanem a második világháború után létrehozott világrend azon intézményeinek, elemeinek lebontását, melyek nem hasznosak Washington számára. Az új külpolitikai megközelítés egyik példáját láthatjuk tehát az egyezmény támogatásában, ahol „az Egyesült Államok számára [már] nem kifizetődő bizonyos kereskedelmi partnerségek és védelmi szövetségek fenntartása, mivel [az amerikai külpolitika szerint] néhány ország visszaél az amerikaiak által létesített liberális intézmények jóindulatával.”⁶⁰

Az Egyesült Államok átalakuló világrendben tapasztalható Afrika-politikája tehát pragmatikusabb megközelítést jelenthet Washington részéről és a politikai-katonai erő, annak alkalmazása vonzóvá teheti az országot az afrikai államok számára is, így elsősorban politikai-gazdasági jellegű jelenlétét gyorsan megteremtheti és elkezdheti ledolgozni hátrányát például Kínával szemben, amelyik szereplő ugyanakkor pusztán gazdasági tekintetben az állami vállalatoknak jelenléte, aktivitása és kapacitásai miatt (elsősorban az építőipari-infrastruktúra szektorban) továbbra is nehezen lesz figyelmen kívül hagyható. Ahogyan Délkelet-Ázsiában⁶¹, úgy itt sem kínál sok mindent az amerikai külpolitika, sőt, ahogy láthattuk, a terrorszervezetek elleni fellépést is az afrikaiak vállára helyezné Washington. Ugyanakkor ezen bizonytalan körülmények között a globálisan kiemelkedő katonai kapacitások alkalmazására nyitott politikai vezetés, és az amerikai gazdaságban rejlő potenciál (vagy akár a vámokon keresztüli nyomásgyakorlás elkerülésének lehetősége) még így is jó amerikai ajánlatot jelenthetnek az afrikai szereplők számára.

Maga a kelet-kongói konfliktus eszkalálódása, illetve a megoldásra tett kísérletek jól mutatják az átalakuló világrend jellegzetességeit, a poszt-hegemón struktúra működését, ahol az Egyesült Államok továbbra is a legjelentősebb nemzetközi aktor, de érdekeit a korábbiaknál is nyilvánvalóbban saját központi szerepe, biztonsága és kereskedelemi szempontjai határozzák meg. Ez egyértelműen nem egy szabályokon alapuló világrend képét mutatja, ami lehetővé teszi a helyi konfliktusok eszkalálódását: Washington nem lesz ott, hogy békét teremtsen, vagy egyoldalúan beavatkozzon, így a helyi-regionális viták, akár területi viták újabb fellángolása (melyet a világ más térségeiben is megfigyelhetünk) könnyebben tud fegyveres cselekményekbe torkollni. Az egyelőre rend nélküli világrend ugyanakkor láthatóan lehetőségeket is teremt az Egyesült Államok számára: politikai-katonai kapacitásainak köszönhetően, egyoldalú beavatkozásoktól nem elzárkózva (lásd: Irán) a konfliktusban részt vevő felek érdekeltnek lehetnek Washing-

⁵⁸ VÖRÖS, Zoltán – TARRÓSY, István: China as a peacekeeper: the case of MINURSO. *Journal of International Studies* 13(4), pp. 143-154.

⁵⁹ CSIZMAZIA, Gábor – ESZTERHAI, Viktor – TÁRNOK, Balázs: [Trump 2.0 hatása Európa helyére az átalakuló világrendben](#), Világrend elemzések, 2025/1. [online, 2025.07.05.]

⁶⁰ CSIZMAZIA, Gábor – ESZTERHAI, Viktor – TÁRNOK, Balázs: [Trump 2.0 hatása Európa helyére az átalakuló világrendben](#), Világrend elemzések, 2025/1. [online, 2025.07.05.] p. 2.

⁶¹ ESZTERHAI, Viktor – DRUHALÓCZKI, Éva: [Két világ ígérete: Kína tavaszi diplomáciája és az amerikai válasz Délkelet-Ázsiában](#), Világrend elemzések, 2025/7. [online, 2025.07.05.]

ton megközelítésében, adott esetben ilyen kereskedelmi-gazdasági jellegű felajánlásokkal. Ez az átalakulás viszonylatában azért is érdekes, mert a multipolaritástól függő, direkt katonai beavatkozásokat egyelőre nem vállaló Kína egy olyan kontinensen kerülhet Washington mögé, ahol jóval aktívabb politikai-gazdasági tekintetben, ráadásul a pekingi külpolitika előszeretettel hangsúlyozza a diplomáciai erejét. Így tehát a békemegállapodás sikerétől függően ugyan, de az Egyesült Államok egy olyan térségben jelezte, hogy képes komoly nemzetközi, akár globális jelentőségű folyamatok meghatározására, ahol sokan már eldöntöttnek vélték a versenyt és Kína dominanciáját.

A konfliktuskezelés, illetve a békemegállapodások gyakorlatában ugyanakkor káros következményekkel is járhat ez a pragmatikusabb és nem értékalapú megközelítés, melyet a továbbiakban érdemes lesz figyelemmel követni: nem beszélhetünk elvekről, gyakorlatokról és meghatározott követelményrendszeréről sem, az Egyesült Államok támogatását az a szereplő kaphatja meg, amelyik többet képes kínálni érdekeinek képviseletéért azon szempontokból, melyeket Washington fontosnak tart saját maga, és nem a nemzetközi közösség, vagy a liberális világrend számára, körvonalazva a nem szabályokon alapuló világrend várható működését. Ezek az átalakulások ugyanakkor az egyéb nemzetközi szereplők számára is fontosak lehetnek: egyrészt megnövekedhet a helyi szintű konfliktusok száma, másrészt nehezebbé válhat a sok feltörekvő szereplő által kívánt multipoláris struktúra kialakulása is. A sok esetben Kína nemzetközi jelentőségének növekedését megakadályozni igyekvő amerikai lépések, illetve kifejezetten a kongói egyezmény Peking számára kifejezetten tanulságos lehet: gazdasági-kereskedelmi érdekeinek és jelenlétének védelme érdekében elképzelhető, hogy számára is szükséges lesz a kemény hatalom nem csupán gazdasági, hanem akár katonai eszközökkel is megerősített felhasználása.

John Lukacs Világrend Elemzések 2025/8

A John Lukacs Világrend Elemzések sorozat a globális politikai és gazdasági rend átalakulásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket tárgyalja. A sorozat célja, hogy tudományos igénnyel megírt elemzéseken keresztül hozzájáruljon a világrend változásáról folytatott diskurzushoz, és feltárja a nemzetközi kapcsolatokban zajló dinamikákat. Az elemzések a nagyhatalmi versengést, a globális politikai struktúrák átalakulását, valamint a 21. századi világpolitikai tájat formáló kulcsszereplők külpolitikáját elemzik.

A sorozatot a John Lukacs Intézet keretében működő Amerika Kutatási Program és a Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Program közösen szerkeszti. A sorozat szerzői elsősorban az Intézet kutatói, kutatócsoportjaink tagjai, de külsős szakértők is részt vehetnek, akik a tudományos követelmények betartásával kívánják kifejezni véleményüket. Az elemzések angol és magyar nyelven egyaránt elérhetőek, és céljuk, hogy a tudományos közösség, a döntéshozók, valamint a szélesebb közönség számára is értékes és hasznos betekintést nyújtsanak a világrend változásába.

Kiadó:

John Lukacs Intézet
Eötvös József Kutatóközpont
Nemzeti Közszerzői Egyetem

Szerkesztők:

Csizmazia Gábor, Eszterhai Viktor, Tárnok Balázs

Szakmai lektor:

A Szerkesztők

© Szerző(k)

A kiadó elérhetősége:

1441 Budapest, Pf. 60.
Tel: 00 36 1 432-9000
E-mail: jli@uni-nke.hu